

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDLMÉVEL,

42.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
 24-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Tsászár Ő Felségének újj győzedelmeiért tartozott háládatosságnak jeléül 's ösztöneül készültek *Moguntziabann*, az itt következő fontos deak Versek :

Aufriaco grates reddas, Germania Marti;

Attulit ille tibi solus et unus opem.

*Vanus erat limes, quem demarcatio Gallo
 Scripserat; Aufriaco linea Marte stetit.*

*Cesserat ex acie Prussus, Cattumque sequacem
 Praepropero gressu Saxo secutus erat.*

Aufriaco Mars unus erat, bellique procellam

Finibus exegit, Patria chara! tuis,

X X

Natura mirante Patrem, FRANCISCE, probasti.

Te Patriae! IOSEPHI! inclute, digne Nepos!

Heroes - Clairfait, Wurmser, Neu, Quosdanovich et

Quos omnes posset dicere nemo, -- dabas:

Austriacasque dabas, fusas ex aere, Phalangas.

Vincite! — dixisti — Patria poscit opem.

Vicerunt — signat Lauro Germania dignos

IOSEPHO, EUGENIO, LAUDONIOque dies!

Kölln (Kolónia) Városából Növ. 7-dikém: — „Tegnaptól fogva rendkívül való mozgások vagytak itten. A' *Frantzia* Nemzet' Képviselői azt mondják, hogy árulás az oka, a' *Frantzia* Sereg' vissza-nyomattatásának. Tegnep, három ezer lovas, leg-nagyobb részént Huszár, és 14 ezer gyalog Frantziák hatvan ágyúkkal mentek *Bonnba*; hat ezerezen pedig *Siegburgha*. — Dobszó mellett hirdetteték itt ki tegnep a' Fr. Nemzet' Képviselői, hogy venné magára a' Nép, a' *Móza*-és *Rajna*-közi Fr. Sereg' tartását: mert ha nem: úgy kéntelenítettnek vissza-vonúlni az említett Sereg, és a' *Kolóniai* Népet önnön sorsára hagyni.

Gróf Clerfayt' Tudósításai.

Jourdan Frantzia Vezér' Seregének előljáró részével *Marceau* Fr. Generális, Növ. 11-dik napján vissza-nyomta *Kreuzenachtól* a' *Nahe* vízenn által, *Brugglach* Feldmarschalllieutenantunknak Előlvígyázóit: de segítségjekre küldödvén Előlvígyázóinknak *Frankóniai* Generálmajor *Rajnai-Gróf Salm*, nem tsak vissza-nyerte az

ellenségtől a' *Nahe* vízen túl lévő tanyáinkat; hanem még egy ágyút is vett el tőle.

Ugyan ezenn idő tájban, Hertzog *Hohenlohe* Generálmáiorunk is nyert egy ágyút *Stromberg*nél a' Frantziáktól; kik által meg-támadtatott; és valami négyszáz embert is le-szabdaltatott közzülök, *Waldeck* Dragonyossaink által.

Jó hírt vévén Gr. *Clerfayt*, *Brugglach* Generálistól: azonnal *Latour* F. M. L. nak parantsolatot adott; hogy nyomja el *Pisgrüt*, *Oppau* és *Friesenheim* nevű falukból, *Oggersheim* Városából; és *Flammersheim*, 's *Epstein* nevezetű falukból. F. M. L. *Latour*, olly diadalmasan végre-hajtotta a' reája bízott dolgot; hogy még hat ágyút; és jó sok munitziót is nyert el az ellenségtől.

Oggersheim és *Friesenheim*' meg-vétele után; mindjárt küldött Gróf *Clerfayt*, a' *Mannheim*mal általellenben lévő *Rajna*-sántzához; mellyben nem találtak többé Frantziát Vitézeink; 's e' fzerént egésszen bé vagyon már kerítettve Népünk által *Mannheim*.

*Oggersheim*ban 59 frantzia fzekereket talált Népünk; mellyek a' *Mannheimi* hídhoz való készülleteket hordták; *Frankenthal*ban pedig egy levegőégi recognoscírozó-hajót, minden hozzá való készületekkel együtt.

Nóv. 16-dikánn, a' *Kaiserslauterni* igen derék tanyájából is el-verettetvén *Pisgrü*, kéntelen vólt *Rehbach* és *Speyerbach* línéait is el-hagyni 's a' *Landau* völgybe venni magát.

Eggy híd, melly *Sandhovennél* állítódott fel részünkről a' *Rajnánn*: igen közelvalókká tette egymáshoz, mind a két *Rajnai* Seregeinket.

Hóltjainknak és sebesséinknek számát meg nem határozhatta vólt még Gr. *Clerfayt* egész bizonyossággal; hanem közönségesen tsak annyit írt felöle, hogy egynehány százza megy.

Gróf Wurmser' Tudósításai.

Igen szorítottván Gróf *Clerfayt* által a' *Frantziák*, fel-akarták szedni hirtelenséggel *Mannheim*nál a' hídjokat: de ijedtekben ki-szalasztották azt kezeik közzül: *Slávóniai* Határörzőink ellenben, szerentsésenn el-fogták és az ellenségnek reájok való ágyúzásai között is ki-hozták a' százza.

Nóv. 17-dikén reggel, olly kéfzén vóltak már az első ostrom-árokbeli *Battériáink*; hogy foganatosan lehetett ágyúzni belölök az ellenség' erősségeire.

Ostrom-árkaink' Erősségeinek készítésében, 14-dik Nóvemberig, Zászlótartótól fogva alá-felé számlálva negyvenkét embert és két lovat vesztettünk. Sebbe

estek : egy Generálisunk , öt Tisztjeink ; Altisztjeink pedig összeséggel százhetvenötten.

Nagy - Britanniából. —

Az *Ámerikai-mellyékekre* rendeltt *Nagy-Britanniai* Seregeknek első Ofztálya, 2-dik Nóvemberben indúlt tengerre egy 74; és egy 58 ágyús Katona-hajóknak óltalma alatt.

A' *Londoni Nép'* sepredéke közzül, némelly ki-bérlett és ajándékkal meg-vefztegettetett hitvány Emberek, vétkes rendeletlenségeket követtek el Octób. 29-dik napján, melyeket, magok a' Ministériális Újságok is éppenn el nem halgattak; sőt inkább környülállásosann meg-panaszolták azokat a' jól gondolkodó Nemzet' leg-nagyobb részének, mint Státus- és Felség-bántás' vétkét. Belöllök a' *Bétsi Udvari Újság* következőképpenn adja elő a' dolgot: „Midön a' Király, Oct. 29-dikén az Ország-gyűlésbe vitette magát pompás hintajában; véle ült Lord *Westmoreland*. A' több Ministerek előtte mentek más hinton. Azok közzül különösen, *Portland* Hertzeget; *Chatham* Grófot; és *Gloucester* Hertzeget mérges tsúfságokkal illették, a' pénzen e' végre meg-fogadott Gonosztévők. — Az Ország-gyűlés' Első Táblájánál tett Jelentése szerént Lord *Westmoreland*nak, egy házból, kö-dara-

bot löttek szélpuskával a' Kiralyi hintóba: az Ország-házától lett vissza-menetel' alkalmatosságával pedig, hajigáltt kövek által tördelődtek bé az említett hintó' ablakai. Egy öreg Lovász-legény a' nagy tolongásban el-esett, 's el-gázolódott. A' Kiralyi Felség mindazáltal sérelem nélkül tért vissza *St. James* nevű palotájába: hanem midönn onnan a' Királyné' palotájába indúlt ebédre, és tsupán két Inas állott a' hintaja' háta megett: meg-tartóztatta egy tsoport Nép a' hintót kerekeinél fogva: mellyet észre-vévén a' Testörzök, széllyel-szórták a' Gyülevézséget. — A' Királyhét, nagy rémülésben találta a' Király, hanem maga Ö Felsége, minden háborodás nélkül beszélette el a' mi történt, 's mivel — *úgymond* — a' mit tselekezik: annak jóságáról lelke-esméretében meg-vagyon győzöttetve: bátorságosnak tartja lenni magát az Isteni-gondviselésnek óltalma alatt: és hogy meg-mutassa hogy nem fél: azért is más nap el fog menni a' Teátromba.

Újjabb Tudósítások szerént valósággal el is ment a' Király, Oct. 30-dikánn, három Leányaival együtt a' *Coventgardeni* Játéknézőhelybe; de nagyobb fegyveres erővel; és nem azokon az úttzakon, mint másszor. Kétszáz lovas; száz gyalog; és ötszáz Hajdúkból állott az Őrizetje, minnekokaért a' Kiralyi hintóhoz senkinek se'

lehetett közelíteni az össze-tsoportozott sokaság közzül, mellynek száma meghaladta a' tíz ezeret. Bé-érvén a' Király a' Teátromba, nagy örvendezéssel fogadódott, és azt a' nevezetes Éneket, melly így kezdődik: *God save the King*, (*Isten tartsa meg a' Királyt*) kétfzer éneklette el a' Teátromi gyülekezetnek leg-nagyobb része, és két botránkozató Személyeket ki-vetett a' Teátromból. A' Királlyal együtt ült a' Teátromban, a' fellyebb említett Királyi Hertzeg Kis-asszonyokon kívül a' Királyné is. Átal-ellenben ültek pedig Ő Felségekkel, *Wallis* és *York* Királyi Hertzegek. A' Komédia alatt, *Lock* és *Higginson* nevű Kapitányok össze-veztek egymással, 's az első egy nagy sebet is kapott a' fején, kit Antirojalista (a' Királyi Igazgatás' formája ellenintézett) ki-fejezésekkel vádolt *Higginson*.

Az Ország-gyűlés' Első-Táblájának a' mi kevés Tagjai jelen vóltanak Oct. 20-dikénn: tsendesen tanátskoztak a' Király' el távozása után egynehány órákig magok között, melly tanátskozásnak az a' következése lett, hogy ki-küldetvén a' Gyűlés' palotájából minden Hallgatók, vizsgálás tevődött azon vétkes Személyek eránt, a' kik erőszakos meg-tamadói vóltak a' Királyi hintónak; és a' vizsgálás után parantsolat adódott ki, a' Bűnösöknek el-fogatása eránt. — E' meg-lévén, köz-tanátskozásra hívta az El-

ső - Tábla magához a' Másodikat; de ennek Elölülője, kívánta előbb tudni az együtt tartandó köz-tanátskozásnak tárgyát. Más rendbéli Követje által tehát jelentette az Első-Tábla: hogy a' Második-Táblával egy olytán dologról kívánna tanátskozni, a' melly, igen közletről illeti, a' Királyi Felség' ízemélyének bátorságát, és a' Parlamentom betsületét 's méltóságát. Ekkor már reá állott a' Második - Tábla, az Első' kívánságára, 's öfzfe-ülvén, egy Írást kézfítettek ketten a' Királyhoz; mellybenn, örvendezéseket nyilatkoztatták azon, hogy az Ö Felsege ellen erányzott gonofz szándék, tzéllját nem érhet; 's egyfzersmind bizonyossá tették a' felöl Ö Felsegét, hogy a' Gonofztévők, halogatás nélkül meg-fognak érdemek szerint büntettetni.

A' Király, Oct. 31-dik napján, következendő értelmű Jelentést kézfítetett, mellyet, az Udvari Újságban is közönséggé tétetett:

„*György Király.* Minthogy e' folyó Octóber' Hónapnak 29-dik napján némelyek öfzfe-tsoportozván, *Westminster* Városunknak különbkülönbféle részeit elállották, és mind a' Parlamentomnak elkezdődése előtt, mind pedig az utánn is, olly vakmerő, és a' büntetést semmiképpen el nem kerülhető rendeletlenségeket követtek el, mellyek által a' közönséges

békesség igen meg-háborított; a' mi Királyi Személyünk valóságos veszedelemben forgott; és menetelünk 's jövetelünk akadályoztatódott; ez okonn, a' mi titkos Tanácsunknak javaslása szerént; és Ország-gyűlési két Tábláinknak Hozzánk botsátott Írásoknál fogva, parantsollyuk minden Magisztrátuális Személyeknek, 's minden más kedves Alattvalóinknak, igyekezzenek valamint tsak tőlök ki-telhetik fel-fedezni, és meg-árestáltatni ezen rendeletlenségeknek indítóit, tselekvőit, és elősegítőit, hogy a' Törvény szerént lehessen bánni vélek. Mi ígérjük ezenn Írásunk' rendibenn, hogy az olyan Személy vagy Személyek, kik által a' mi Királyi Személyünk egyáltalában való veszedelemben nem hozattott, és a' kik, jelentések által eszközök lehetnek benne, hogy tsak egy is, az említett rendeletlenségeknek Indítói, Tselekvői, és Elősegítői között el-fogattathatik, 's igazságos büntetésre vonattathatik, ezer font sterlinget (tíz ezer forintot) kapnak jutalmúl, melly summa mindjárt akkor ki fog fizetödni; midönn az efféle Bünösre ki mondódott a' szententzia; a' minthogy parantsollyuk ezenn Írásunk' által a' mi Kintés-kamaránkra ügyelő Lord-Kommisszáriusoknak, hogy az ezer font sterlingből álló summát a' mondott fel-tételek alatt ki fizessék. Ígérjük továbbá, hogy az olyan Személy vagy Személyek, kik ám-

bár a' fellyebb említett pártütésben részt vettek, de semmi afféle vétkes tselekedetet el nem követtek, melly által veszedelemben forgott a' mi Királyi Személyünk: ha a' pártütés valóságos Indító-okainak; Eszközeinek; és Össze-esküdtt-részeinek elfogatásában, 's érdemlett büntetésre való vonatásában, segítségül lejéndenek nékiek, a' több Bűnösöknek ki-szententziáztatásakor meg-fogunk kegyelmezni. — Írtuk *St. Jamesi* Udvarunkban 1795-dik esztendőben Octóbernek 31-dik napján, Országglásunknak harmintzhatodik esztendőjében. Isten tartsa-meg a' Királyt!

Azt a' Beszédet, mellyet, el-mondott a' Király az Ország-gyűlésben, *Pitt* Minister készítette: minekokáért *Fox* Úr is, egyenesen *Pitt* Minister ellen kelt ki azért, 's Felség- és Státus-bántással vádolta a' Ministert; és javasolta, hogy kérni kell a' Királyt, minden halasztás nélkül való Békesség-kötésre, és a' hadi kárck' meg-térítődésének, a' *Nagy-Britanniai* Lakosok' tsendes szorgalmatoskodássoktól való várására. *Pitt* Úr azt felelte: hogy Ő ugyan most nem vádolhatja *Fox* Urat Státus- és Felség-bántással: de ha Minister volna *Fox* Úr, és még is azt javasolná, a' mit most javasolt: úgy Őtet valóságos Haza-árulónak kellene tartani. — Hogy ezt a' ki-fejezést: *Meg-elégedés*, tette belé *Pitt* Úr, a' Király' Beszédébe:

ezen tselekedetének okaiúl fel-hozta: 1.) Mivel már most — *úgymond* — olly állapotra jutottak a' Frantziák, a' köztök kerengő hétezerkét százmillió forintnyi papiros-pénz; és a' kereskedésseknek meg-tsökkenése által; hogy úgy óhajtják önnön magok a' békéllést, mint egyetlen egy eszközt a' végső-veszedelemtől lehető meg-meneke-désseknek. 2.) Mivel olly Igazgatás' formá-ját kezdettenek fel-állítani magok között, mellytől, a' vélek tejendő Kötésnek tar-tósságát helyesebb fundamentomon le-het már reményleni; mint lehetett vol-na ennekelötte, attól a' tsupa tündér és veszedelmes képzelődéseken fundáltt Kö-zönséges - Társaság' alkotmányától: de azért még most se' kell hirtelenkedni, míg t. i. az újj Fr. Konstitúciónak állandósá-ga, elegendő tapasztalás által meg nem bi-zonyíttatik: és a' fel-tételek (kondítziók) olyanok nem lesznek, mellyek alatt, gya-lázat nélkül lehet kötni Békességet. — Hogy a' *Hannoverai Választó-Hertzezség*, Békességre lépett *Frantzia-Ország*gal; er-re *Pitt* Úr azt mondotta: hogy *Hanno-vera* és *Nagy-Britannia*, egymástól egész-szen különböző Státusok: következéskép-pen a' *Nagy-Britanniai Király* is mint *Nagy-Britanniai Király*, Más; Más ismét, mint *Hannoverai Választó-Hertzeg*.
Frantzia - Országból. —

Sieyes, kit egész *Európa* meg tett va-

la a' *Frantzia* Közönséges-Társaság Direk-
tóriuma' Tagjának, azt a' fő okot, melly-
re nézve fel nem vállalta a' Direktorsá-
got, illy szókkal fejezte-ki, a' Vének' Ta-
náttsához intézett Írásában: Il m' est im-
possible de croire, qu' un homme qui dès
le commencement de la Révolution à été
en butte à tous les partis, puisse réanir
la confiance (Lehetetlen el hinnem, hogy
egy olyan Ember, kit a' Revolútzio' kez-
detétől fogva, minden Felekezetek kéts-
tséges tárgyául vettek fel a' magok képze-
lődésseknek: meg-nyerhesse a' közönséges
bizodalmat. — Ama' híres *Mabillon'* Epi-
táfumának ezen sorait:

*Mereri pulchrius duxit, quam adipisci; et subesse
quam praeesse tutius.*

*Sieyes*re még életében reá lehet alkalmaz-
tatni.

Azt írják *Sieyes*ről, hogy Külső-dol-
gokra ügyelő Ministerjévé is választódott
a' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak: de
valamint a' Direktorságot; úgy a' Mini-
sterséget se' vállalta fel.

A' Direktórium nem várta, hogy ötö-
dik Tagja választódjék *Sieyes'* helyébe,
hanem Növ. 4-dik napján, bé-helyheztet-
te magát Direkróri fényes lakó-helyébe,
a' *Luxemburg* nevü palotába, melly tze-
remóniának alkalmatosságával egy Drago-
nyos Regimentet állított elő a' körülötte
való tisztelkedésre.

Sicyes helyett, Direktórium' ötödik Tagjává *Carnotot* választotta a' Vének' Tanátsa, az Ötfázak' Tanátsa által feltett tíz Cándidátusok között.

A' Direktórium' Tagjainak kétféle dekrétális ruhájok vagyon: egyyik, t. i. a' mellyet mindennap viselnek; a' másik pedig, mellyben, nagy tzeremóniák' alkalmazosságával tiztelkednek. Rendszerént való öltözetjek áll: egy világos veres színű, újjas és hajtókás; fejer béllésű, 's arannyal gazdagon ki-varrott hosszú felső-ruhából, fejer és arannyal ki-varrott hosszú lábliából, a' mellyen felül kötődik a' kard, világos veress színű kötövel; továbbá, arany tzafrangos kék övből; fejer hosszú nadrágból; és három színű bokrétás kerek fekete kalapból, mellynek fel vagyon hajtva egy oldala. Innepi öltő-ruhájok a' Direktoroknak kék színű; mellyre világos veres színű palástot vesznek felül. — Selyem a' matériája, mind az Innepi mind a' rendszerént való Direktóriális felső és alsó ruháknak.

Négy Ministereket választott a' Direktórium maga mellé Növ. 5-dikén, kiknek neveik: *Merlin de Douai*; *Charles-Lacroix*; *Benezech*; és *Aubert Dubayet*. Az elsőnek foglalatossága lessz, az Igazságra ügyelni; a' 2-diknak, a' Külső-dolgokra; a' 3-diknak, a' Közönséges-Társaság Belső-állapotjára; a' 4-diknek, a' hadakozás-

ra. — Direktórium' Secretáriussává lett *Trouvé* Polgár, a' ki egy a' *Moniteur* nevezetű *Párisi Újság'* Írói közzül.

Barrere eránt; olly Tudósítás érkezett *Saintes* Városából, a' hol fogva vólt, *Párisba*; hogy meg-fzökött.

Béts.

Pápa Ö Szentségének ajándék-küldeményei között, vagynak még, a' múltt postánn említettéken kívül: két kissebb és eggy igen nagy takarók, arannyal ki-varrottak: két nagy párnák, hasonlóképpen finomúl ki-varva arannyal; mellyek a' Keresztségi tzeremóniához vagynak készítve. Eggyikre t. i. ki 's bé szokták pólálni a' tsetsemőt; a' másokra pedig akkor helyheztetik, midönn meg-keresztelődik Az. — Vagyon továbbá arannyal igen gazdagon ki-varrott vetsyernyés ruha, mellyet akkor vesznek magokra a' Papok, midönn pompásan keresztelnek; és gyöngyel ki-rakott drága Stóla. — Mind ezen drágaságok, két ládákban vóltak, mellyek közzül eggyiknek, arany-pafzomántos veres bársony vólt a' borítékja; a' másiknak pedig, ezüst-fonalakból fzőtt, és arannyal gazdagon ki-varrott matéria. A' ládákat Udvari lektikákonn vitték fel-tzifrázött Öfzverek a' Ts. K. palotához.

Magyar Ország.

A' *Posonyi* Evang. Gymnásium Nagy-éremű, izéles tudományú, és a' Tanít

tól-hívatalban meg-öszült; és meg-hólt
 Első Prófessóranak 's Rectorjának T.
 T. *Stretskó* György Úrnak sírhamvait
 ezzel tisztelegy háláadó Tanítványa
 's Baráttya *Perlaki* Dávid Fő-Esperest;

Ti Magyar Egünknek égő ragyogványi
 Apollónak tudós kedves tanítványi
 Kiket a' Tudomány Böltséink sorában
 Esméreteskké tett Magyar Hazánkban,
 Kiket a' kül-föld is mint Böltséket tisztel —
 Közületek im' most egygy Tudós esett el!
 Hajdan a' Bölts Népek, tudósnak tartották;
 'S mint Nép Jöltévőjét az éig aldották
 Azt, a' ki elméjét arra fordította,
 Hogy a' Népet böltsességre tanította,
 'S olyan Embereket nevelt a' Hazának,
 Kik Ofzlopi lettek boldogulásának.
 Illyen Tudós Férjfi' volt Nemzetünk között
 Az, a' ki közülünk mostan el-költözött.
 Stretskó György Posonyi Oskolák' Rectora,
 Vagy inkább Ifjúság egygy tudós Mentora.
 Ifjúságában már olly serényen tanúlt,
 Hogy a' Tudományban sokakat felül múlt,
 Húsz esztendő sem volt; hegy már Göttingába
 Ment, a' Böltsességnek e' nagy Tár-házába
 Hol ama' Nagy hírű Mosheimt, 's Gesnéreket;
 Holmannal halgatott több nagy Embereket,
 Kiknek négy esztendőn olly halznokat vette,
 Hogy Ő't Posony hamar Tanítóvá tette.
 Azólta Lock', Leibnitz', Neuton', 's egyebeknek
 Oktatások után szolgált ezereknek.
 Negyvenegy esztendőt töltött Oskolákban,
 Sok jó embert nevelt két Magyar Hazánkban.
 Széles Tudományát valaki hallotta,
 Másoknak azt méltó jussal javallotta;
 Minthogy a' Tudósok a' mint előbb mentek,
 Stretskóban egy fzeses hív követőt leltek.
 Az ekessén; szóllás volt kivált sajátja,
 Úgy hogy abban mássát ritka ember látja.
 Ritka ember volt Ő; — de, sok nem esmérte,
 Sokan még ezután esdeklének érte.

